

WAT VALT ER TE FOKKEN MET DEXTERS? EEN MINI-KOE DIE BEDOELD LIJKT VOOR EEN RUIME TUIN OF PARK. MAAR SCHIJN BEDRIEGT, WANT FOKKEN MET DEXTERS IS (BE)TOVEREN.

Enthousiast over kleine koetjes

WIE aan Albert Slagter vraagt waarom hij Dexters is gaan houden, krijgt een even nuchter als praktisch antwoord. „Met schapen heb je altijd werk. Dan zijn ze weer door het gaas gekropen en lopen bij de buurman in de wei. 's Zomers moet je naar vliegen en maden kijken en tussendoor moeten de schapentenen gesneden worden. Dexters zijn iets

groter, maar hebben de gemakken van een rund. Rustiger, meer persoonlijkheid, makkelijker in de omgang en zeer interessant in de fokkerij.”
Kaal houden van de weiden is een van de functies waarom de Fries deze dieren heeft. Aanwas is de belangrijkste bron van zijn inkomen. Voor de slacht hoef je geen Dexters te houden, al valt die opbrengst met een 200-250 kilo geslacht-

PROFIEL

Naam: Albert Slagter. **Woonplaats:** Blesdijke (Fr.). **Bedrijf:** zorgboerderij, vaste baan buiten de deur. Op het bedrijf lopen tien Dexter- en Belted Galloway-fok- en kalkkoeien, zeven stuks jongvee en enkele dekstieren. **Fokdoel:** fraaie en unieke Dexters die voldoen aan de raseisen. Ze zijn foktechnisch interessant en blijken door maat, karakter en uiterlijk gewild als huisdier.



gewicht voor een volwassen dier nog niet tegen. De extra waarde van de Dexter is het predicaat 'huisdier'. En voor huisdieren zijn er regelmatig geïnteresseerden.

Fokken met hindernissen

De Dexter is zo'n 250 jaar geleden in Ierland ontstaan. Ze zijn speciaal gefokt op een geringe hoogtemaat. Er zijn Dexters met korte pootjes en met iets langere. Een combinatie van de twee gaat prima, maar fok je twee kortbenige met elkaar dan is er kans op sterfte. Dit heeft grote gevolgen voor de fokkerij, omdat er altijd over meerdere generaties gekeken moet worden. Stamboekvoorzitter Albert Slagter: „Als stamboek streven wij naar maximaal 2 procent inteelt, want dat is de basis van een gezonde populatie.”

Voor veel leden van het stamboek is de inteelt niet zo'n probleem. Een dekstier kan een paar jaar zijn werk doen en daarna komt er weer een andere, niet-verwante stier. Voor de fokkers kan inteelt wel een probleem worden, want binnen Nederland wordt de bloedvoering krap. Dus moet er soms een stier uit andere landen komen. Maar dan is er



FOTO'S: ROBERT PRINS

Albert Slagter met de excellente Dexter-koe de Lindehof Kelsy. Zij is een van de weinige excellente koeien in Nederland en is hier 10 jaar oud. De stier achter haar is dit jaar haar partner. Het is een van de hoogst ingeschreven stieren in het stamboek.



Echt klein zijn de jongste kalveren. Een grasspriet reikt tot aan de schouder. Het hoge knuffelgehalte is een van de charmes van het Dexter-ras en dit is tevens een van de redenen waardoor er zoveel liefhebbers voor zijn.

ook weer geheel vreemd bloed binnen. Ook ki kan voor bloedverversing zorgen.

Schoonheid

Hoewel de eerste redenen van Slagter voor het Dexter-ras nuchter waren, blijkt later toch dat het ook om schoonheid gaat. In verschillende weites lopen in totaal tien fokkoeien, vier stieren en zeven kalfjes die, in samenspel met de bosrijke omgeving net boven Steenwijk, een vertederende indruk maken.

Opvallend is dat er weinig woorden nodig zijn om de charmes van het ras duidelijk te maken. Bezoekers raken vrijwel direct onder de indruk van met name het jongste grut. Kalfjes zo groot als een hond rennen met hun staart omhoog door het gras, hun korte pootjes nauwelijks zichtbaar. Koeien komen maar wat graag naar de ouderwetse veekoeken die Slagter in de emmer heeft.

Ondertussen waarschuwt hij voor de oudste dekstier, die bij zijn beste koe loopt. Het is de hoogstgewaardeerde stier die bij het stamboek is ingeschreven. De stier is nu tijdelijk aan het logeren bij Slagter om de enige excellente koe drachtig te maken. Hoewel de hoogtemaat van de stieren niet boven de 120 centimeter uitkomt, maken de mannetjes wel indruk met hun gespierde voorhand, nek en puntig hoorns. En dat is ook schoonheid, te meer omdat het gedrag van koeien en stieren meer nieuwsgierig dan argwanend genoemd kan worden.

Kleurslagen en hoornloosheid

Binnen het Dexter-ras zijn er verschillende kleurslagen, namelijk zwart, rood en 'dun'. De laatste kleur is het best te om-

schrijven als een leverbruine kleur. Dat rood krijgt bij Slagter nu extra aandacht. „Als de rode kleur tot in de hoeven en neus is te zien, is dat een extra pluspunt. In Engeland noemen ze dat True Red.” Ook de Telstar-factor - rood geboren maar in het eerste levensjaar naar zwart verkleuren - komt bij de Dexters voor.

Even later wordt de eerste hoornloze Dexter (met de *polled factor*) geshowd. Slagter haalde zelf de jonge stier uit Brabant en wil hem de komende jaren op zijn veestapel gebruiken. Weer een nieuwe foklijn met specifieke kenmerken, die gewenste eigenschappen kan toevoegen aan het ras. Zo proberen fokkers diverse lijnen uit te leggen.

Bij het kruisen van hoog- en kortbenige dieren, rode en zwarte dieren en hoornloosheid komt echter nog wel eens een twijfelgeval om de hoek kijken: is het kalf nu hoogbenig of kortbenig? Zelfs het oog van een deskundige kan het verschil niet altijd zien. Genetisch onderzoek kan dan helpen en uitsluitsel geven. Een taak waarbij het stamboek en een goede registratie van pas kunnen komen.

Stamboek

De organisatie van het Dexter-ras in Nederland staat op een hoog peil ten opzichte van veel andere landen. Tot in de jaren negentig werd samengewerkt met het Britse Dexter-stamboek, maar het is nu zelfstandig.

Het Nederlandse stamboek heeft zijn nut al bewezen. Met afstamming en genetisch onderzoek zijn stappen vooruit gemaakt. De inspecteur classificeert het exterieur van de Dexter-koeien en -stieren. Toen recent de Engelse *senior judge*

ACHTERGRONDEN

- Leeftijd bij afkalven: twee jaar.
- Selectiecriteria: bloedvoering, hoornloosheid, kleur en natuurlijk kort- of langbenig.
- Verkopen: de helft van de verkochte dieren gaat weg als fokdier of voor de plezierhouderij. De andere helft van de dieren gaat weg voor de slacht.
- Slachtgewicht: gemiddeld 200 kilo in 2010. Het vlees wordt in pakketten verkocht.
- Stiergebruik: doel is zoveel mogelijk spreiding om inteelt te voorkomen of minimaliseren.

(inspecteur) Mary Kay kwam kijken, stond zij verbaasd van het hoge niveau en de fraaie uivorm van de Nederlandse Dexters. Dat zijn mooie complimenten voor het Stamboek, dat niet voor niets veel tijd en energie besteedt aan de registratie en deelname van veehouders.

Want bij dit kleine ras wordt het evenwicht tussen een mooi, gezond dier en een abnormaal dier kwetsbaar. Dan is kennis van en controle op de afstamming en aanwezigheid van wilde en ongewilde genen belangrijk. Een dier met stamboekgegevens heeft meer waarde dan een zonder papieren. Vanaf circa €700 zijn er mooie exemplaren met papieren te koop. Zo blijkt de fokkerij en houderij van Dexters onverwacht veel facetten te hebben, waarvan publiek, houders en fokkers erg enthousiast worden.

Robert Prins